

prof. dr hab. Aleksander Panasiuk
Uniwersytet Jagielloński
Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej
Instytut Przedsiębiorczości
Zakład Przedsiębiorczości w Turystyce

Kraków, 25 czerwca 2020

**Recenzja rozprawy doktorskiej Pani Aleksandry Borek,
nt. *Motywy podejmowania turystyki couchsurfingowej oraz identyfikacja profilu
polskich uczestników*, napisanej pod kierunkiem
promotora Pana dr hab. Piotra Oleśniewicza
oraz promotora pomocniczego Pana dr hab. Daniela Puciato**

Wprowadzenie

Recenzowana rozprawa zawiera się w 295 stronach niestandardowego (odstęp 2°) maszynopisu tekstu podstawowego wraz z załącznikami. Do przygotowania rozprawy wykorzystano łącznie 395 źródeł, w tym 339 to publikacje naukowe. Pozostałe materiały to źródła internetowe (48) oraz inne źródła (8). Znacząca część to publikacje anglojęzyczne (jak stwierdzono na s. 242 rozprawy - teksty obcojęzyczne stanowią większość eksplorowanego dla potrzeb pracy piśmiennictwa). Autorka wykorzystywała jako źródła także własne opracowania, które zostały opracowane we współautorstwie. Podstawową treść pracy wzbogacają 4 rysunki i 24 wykresy oraz 26 tabel. Ponadto do pracy dołączono dwa załączniki, prezentujące wzór instrumentu badawczego, tj. zaproszenie skierowane do respondentów oraz formularz kwestionariusza ankiety wykorzystanej w przeprowadzonym sondażu diagnostycznym.

Dla przeprowadzenia oceny pracy wykorzystano kolejno kryteria, obejmujące następujące części recenzji:

- uwagi ogólne,
- ocenę założeń badawczych,
- ocenę struktury rozprawy,
- uwagi merytoryczne,
- uwagi szczegółowe,
- uwagi formalne,
- uwagi końcowe.

Uwagi ogólne

Podjęty temat jest interesujący zarówno pod względem teoretycznym jak i badawczym, a także aktualny w wymiarze teorio-poznawczym oraz z punktu widzenia możliwości prowadzenia badań porównawczych. Począwszy od wybranego obszaru badań, poprzez przyjęte założenia badawcze, w tym metodykę, opracowaną strukturę pracy, przeprowadzone badania wraz z prezentacją i oceną wyników, po wnioskowanie i prezentowanie rozwiązań postulatywnych, rozprawę uznać należy za oryginalną próbę rozwiązania problemu naukowego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauk o kulturze fizycznej, w zakresie turystyki.

Problem badawczy został sformułowany właściwie, tym samym wpisując się w obowiązujący nurt badań naukowych dotyczących motywów uprawiania turystyki, a następnie identyfikacji cech uczestników turystyki couchsurfingowej. Pewne wątpliwości budzi użycie w temacie określenia „polskich uczestników”. Z treści pracy wynika *de facto*, że badano Polaków zamieszkujących w Polsce. Określenie „polskich uczestników” sugerować może także, że badaniami mogli być objęcie np. Polacy zamieszkujący za granicą. Wydaje się także, że element tytułu „polskich” mógłby być pominięty w temacie, a kwestia odwołania się do uczestników (podmiotu) badania wyjaśniona w treści pracy. Tym bardziej, że pierwsza część tytułu rozprawy może sugerować, że zagadnienia motywów podejmowania turystyki couchsurfingowej są analizowane w szerszym zakresie niż w stosunku do uczestników tej formy turystyki z Polski.

Autorka wybrała ambitny temat rozprawy, a cele badawcze z niego wynikające starała się skutecznie zrealizować. Istotnym i zarazem w pełni autorskim aspektem tematu rozprawy jest podjęcie badań dotyczących couchserfingu i jego uczestników z dwóch stron, tzn. od strony popytu, czyli uprawiania tej formy turystyki oraz od strony podaży, czyli oferowania zakwaterowania. W badaniach motywów uprawiania couchsurfingu, połączono także obie strony, poprzez analizę zachowań osób, które jednocześnie posiadają doświadczenia wynikające z korzystania z zakwaterowania jak i udzielających zakwaterowania w ramach couchsurfingu. Dokonano także porównania profili uczestników obu stron tej szczególnej formy współczesnej turystyki.

Uważam, że brakującym elementem analitycznej części pracy jest brak porównania zachowań (motywów i profili) polskich couchsurferów w relacji z couchsurferami z innych krajów. Skoro w pracy obszernie cytowana jest literatura anglojęzyczna, a także dokonano zestawienia badań przeprowadzanych przez Autorkę na polskich couchsurferach z innymi

badaniami polskimi, to także w części empirycznej pracy mogłyby być przedstawiona szersza analiza porównawcza przeprowadzonych badań w stosunku do couchsurferów z wybranych krajów, gdzie ta forma turystyki charakteryzuje się większym poziomem rozwoju. Co prawda takie wątki są w pracy, ale przedstawione są w wąskim zakresie. Wskazują one na istotne różnice cech polskich couchsurferów w stosunku do zagranicznych. Dzięki takiej analizie praca byłaby kompletna i ułatwiałby rozwinięcie części postulatywnej (podrozdziały 4.3. i 4.4.).

Rozprawa posiada zatem oryginalne podejście do badań teoretycznych, metodycznych i empirycznych, które jak dotąd nie były podejmowane w szerszej skali. Z przekonaniem należy podkreślić, że Autorka posiada wysoką znajomość problemu badawczego. Przeprowadzając dla potrzeb rozprawy badania, wykazała się bardzo dobrym przygotowaniem, a przy opracowaniu wyników badań, ich prezentacji i ocenie posiadaniem ukształtowanego warsztatu badawczego, w tym także w zakresie wykorzystania metod badawczych: demoskopijnych i ilościowych.

Ocena założeń badawczych

We Wstępie przedstawiono wprowadzenie do tematyki pracy, dokonując wstępnych odwołań do literatury oraz zaprezentowano założenia badawcze rozprawy. Wydaje się, że lepszym miejscem dla interpretacji pojęcia oraz genezy couchsurfingu oraz jego uczestników byłby początek rozdziału pierwszego.

Główny cel pracy oraz cele pomocnicze zostały sformułowane poprawnie. Cel dotyczy jednak aspektów *ex post*, mając charakter deskryptywny. Treść pracy poza identyfikacją oraz diagnozą wskazuje także na aspekty *ex ante*, to jest szanse i zagrożenia oraz kierunki rozwoju couchsurfingu. Elementy te uzupełniają całość przeprowadzonych badań i wskazują na własny wkład Autorki, pozwalający na kreowanie zaleceń normatywnych. Zatem zapis celu głównego mógłby być rozszerzony o te elementy. Aspekt szans i zagrożeń dostrzeżony jest w drugim celu pomocniczym. Natomiast pierwszy cel pomocniczy stanowi kontynuację myśli celu głównego, wskazując na zachowania turystyczne uczestników. W części badawczej zagadnienia zachowań turystycznych zostały rozwinięte, zabrakło ich właściwie w części teoretycznej rozprawy.

Autorka zdecydowała się sformułować tezę główną oraz trzy tezy pomocnicze. Teza jest sformułowaniem, które przyjmuje się z góry, że jest zawsze prawdziwe. Przyjmując dla potrzeb badawczych pracy hipotezę, w ramach procedury badawczej można ją potwierdzić lub zanegować. Jakkolwiek wybór pomiędzy tezą a hipotezą podczas prowadzenia badań naukowych należy do badacza, to w pracach *stricte* naukowych korzystniejsze jest stawianie raczej hipotezy, gdyż teza jest już udowodnioną hipotezą, a następnie nie ma potrzeby

wskazywać na zakończenie badań na fakt jej dowodzenia, skoro z góry zostało założone, że weryfikacja będzie pozytywna. Hipoteza stanowi relację pomiędzy przedmiotem badań a efektem wynikającym z ich prowadzenia. W przypadku ocenianej rozprawy jedna z hipotez mogłaby być sformułowana następująco: motywy podejmowania couchsurfingu wynikają z cech demograficznych jego uczestników. Takie sformułowanie można potwierdzić lub sfalsyfikować w toku prowadzonych badań. Przyjęte tezy są określone prawidłowo, bezpośrednio odnoszą się do zakresu przeprowadzonych badań. Tezy pomocnicze są rzeczywiście uzupełniające (uszczegółowione) w stosunku do tezy głównej. Jednak zarówno w celach jak i tezach powinno być wskazanie, że proces badawczy i proces dowodzenia dotyczy, jak to sformułowano w tytule rozprawy „polskich uczestników”, gdyż to na ich podstawie przeprowadzono badania i cały proces wnioskowania dotyczy w pracy konkretnie tej grupy uczestników uprawiających tę formę turystyki. Wyniki pracy nie posiadają bowiem charakteru uniwersalnego (globalnego).

Sądzę, że korzystnym, lecz brakującym elementem założeń badawczych, mogłoby być odwołanie się do aspektów motywów lub profili uprawiania couchsurfingu przez jej uczestników występujących po stronie gościa i gospodarza, ale także łączącego doświadczenia bycia zarówno gościem jak i gospodarzem. Takie wątki znajdują się w pracy, ale nie zostały wyartykułowane w celach i tezach.

Określono, że okres czasowy badań obejmował lata 2016-2018. Należałoby doprecyzować, że informacja ta dotyczy zbierania danych pierwotnych, gdyż w stosunku do danych wtórnych nie zachowano równoległej perspektywy czasowej. Dane dotyczą różnych dosyć rozproszonych okresów nie zawsze pozwalających na dokonywanie porównań.

Aspekty metodyczne badań zostały przedstawione w odrębnym rozdziale pracy. Zakres wskazanych we *Wstępie* metod badawczych jest adekwatny i właściwie zróżnicowany dla potrzeb prowadzenia badań w przyjętym temacie rozprawy.

Odnosząc się ogólnie do koncepcji *Wstępu*, w którym zostały zaprezentowane złożenia badawcze do rozprawy, należy zaznaczyć wątpliwość dotyczącą formuły tego tekstu, który podparty jest źródłami literaturowymi. W pracach naukowych, generalnie tekst *Wstępu/Wprowadzenia* ma charakter autorski. Zacytowane publikacje można byłoby wykorzystać i przywołać w dalszej części pracy.

Dokonując całościowej oceny założeń badawczych do pracy, łącznie z metodyką badań z rozdziału 2, która będzie poddana także odrębnej ocenie, uznać należy, że zostały one opracowane z zaangażowaniem i wskazują na dobre przygotowanie warsztatowe Autorki rozprawy.

Ocena struktury rozprawy

W rozprawie wyodrębniono *Wstęp*, cztery rozdziały, *Podsumowanie i wnioski z przeprowadzonych badań*. Struktura w pełni odpowiada koncepcji rozprawy doktorskiej, dzięki przyjęciu konwencji analitycznego układu pracy. Kolejne rozdziały dotyczą odpowiednio tematyki głównie teoretycznej (rozdział 1), metodycznej (rozdział 2), empirycznej (rozdział 3 oraz podrozdziały 4.1. i 4.2.) i postulatywnej (podrozdziały 4.3. i 4.4.).

Podział treści na poszczególne rozdziały nie budzi zastrzeżeń, przedstawione treści stanowią logiczną konwencję, podporządkowaną tematowi rozprawy i założeniom badawczym, przedstawionych we *Wstępie* oraz stanowiących treść rozdziału 2. Uwagę można sformułować jednak co do objętości poszczególnych rozdziałów, która jest bardzo zróżnicowana i wynosi odpowiednio: 1 rozdział – 93 strony, 2 – 19 stron, 3 – 75 stron, 4 – 39 stron. Takie zróżnicowanie objętości poszczególnych rozdziałów, sygnalizuje nieporównywalną rangę wyodrębnionych w strukturze rozprawy problemów. Zgodnie z przedstawioną wcześniej uwagą, wynikającą m.in. ze sformułowanych założeń badawczych w części teoretycznej rozprawy zabrakło zagadnień dotyczących zachowań turystycznych.

Wśród szczegółowych uwag dotyczących struktury pracy oraz przyjętych tytułów rozdziałów i podrozdziałów sformułować można następujące uwagi:

1. Rozdział 3 posiada zbyt ogólny tytuł, który mógłby być wykorzystany w rozprawie doktorskiej na każdy inny temat.
2. Zarówno tytuł rozdziału 3 jak i wszystkie tytuły podrozdziału rozdziału 3, nie odnoszą się do zakresu przestrzennego i podmiotowego badań, czyli do badań „polskich uczestników” couchsurfingu lub turystyki couchsurfingowej w Polsce.

Układ pozostałych elementów pracy wskazuje na przemyślaną strukturę, prowadzącą do realizacji założonych celów badawczych.

Uwagi merytoryczne

W rozdziale pierwszym przedstawiono podstawowe zagadnienia teoretyczne dotyczące turystyki couchsurfingowej. Na podstawie współczesnych trendów rozwoju turystyki została wyodrębniona forma turystyki jaką jest couchsurfing. Przeprowadzono także obszerną analizę źródeł literaturowych podejmujących niniejszą problematykę. Interesującym wątkiem tego rozdziału jest koncepcja tzw. „nowej turystyki” w którą wpisuje się couchsurfing. Dokonano także odniesień do konsumpcji kolaboracyjnej i turystyki współdzielenia, wskazując na relacje

couchsurfingu z tym trendem na rynku turystycznym. Na stronie 65 zamieszczono tabelę 4. Jej treść jest prawdopodobnie niekompletna, gdyż w ostatnich dwóch kolumnach zabrakło części zaznaczeń, a w jednym przypadku zaznaczenia są podwójne. Oznacza to, że nakłady na wskazaną formę turystyki są jednocześnie wysokie i przeciętne. Ponadto trudno zgodzić się z przyjętymi kryteriami liczby uczestników. Rozróżnianie turystyki masowej, grupowej i indywidualnej, nie jest wynikiem liczby uczestników, decydują inne kryteria i uwarunkowania. Z informacji przedstawionych w tabeli wynika, że turystyka rodzinna, np. dwoje rodziców i jedno dziecko jest turystyką grupową, a rodzina z ośmiorgiem dzieci obejmowałaby kategorię turystyki masowej. Niniejsze kryterium nie jest zatem właściwie przemyślane. Jest to ogólnie ciekawy rozdział wprowadzający w całość prowadzonych w kolejnych częściach pracy badań. Na szczególną uwagę zasługuje zwłaszcza podrozdział 1.3. prezentujący stan dotychczasowych badań teoretycznych nad podjętą problematyką. W przyjętej koncepcji treści pracy są w nim powtórzenia ze *Wstępu* oraz podrozdziałów 1.1. i 1.2. Biorąc pod uwagę stosunkowo skromną literaturę teoretyczną na temat couchsurfingu, Autorka poradziła sobie z częścią teoretyczną rozprawy bardzo dobrze. Pewnym zastrzeżeniem jest jednak włączanie do zagadnień teoretycznych wielu elementów praktycznych, przykładów wynikających z doświadczeń couchsurferów, które i tak ponownie zostały prezentowane w rozdziałach 3 i 4.

Rozdział drugi prezentuje założenia metodologiczne badań dotyczących turystyki couchsurfingowej. Przedstawiono w nim przesłanki, cele, przedmiot oraz metodykę i zakres badań. Dokonano charakterystyki społeczno-demograficznej couchsurferów, stanowiących podmiot badań. Część informacji jest powtórzeniem i rozwinięciem informacji dotyczących założeń badawczych przedstawionych we *Wstępie* rozprawy. Na s. 110 postawiono cztery pytania badawcze, które właściwie korespondują z przyjętymi celami i tezami oraz znajdują bezpośrednie odzwierciedlenie w częściach empirycznej i postulatywnej pracy. Ponadto na s. 111-112 sformułowano przesłanki, które zdecydowały o kształcie podjętej problematyki badawczej. Na stronach 114-119 przedstawiono, jako zostało to nazwane, „czynności badawcze”, jest to jednak prezentacja wykorzystanych metod badawczych. W stosunku do informacji ze *Wstępu*, zostały one szczegółowo omówione, zwracając zwłaszcza uwagę na potrzeby i zakres ich zastosowania w rozprawie. Pewną wątpliwość budzi nazwanie w liczbie pojedynczej „metody statystycznej”, tym bardziej, iż wykorzystano wiele technik badań statystycznych. Zakres badań przeprowadzonych za pośrednictwem metod demoskopijnych, tj. ankietyzowania zostało zilustrowane przejrzystym rysunkiem 4, na s. 118. Wysoko należy ocenić dbałość o reprezentatywność badań oraz zastosowaną wielkość próby statystycznej. Jak już zaznaczono wcześniej, zakres wykorzystanych metod badawczych jest właściwie

zróżnicowany i odpowiednio dobrany do potrzeb badawczych rozprawy. Tekst rozdziału drugiego kończy się wykresem 8, bez próby podsumowania tej części badań.

W rozdziale trzecim o charakterze empirycznym, przedstawiono wyniki badań pierwotnych, przeprowadzonych dla potrzeb pracy na podstawie sondażu diagnostycznego. Zaprezentowano szczegółowe wyniki badań ankietowych, które posiadają wysokie walory poznawcze, stanowiąc podstawę do formułowania ocen i wniosków. W podrozdziałach 3.1. i 3.2. przedstawiono charakterystykę uczestników turystyki couchsurfingowej, kolejno będących gośćmi i gospodarzami. W następnych dwóch podrozdziałach przeprowadzono obszerną i szczegółową analizę parametrów charakteryzujących turystów couchsurfingowych (3.3.) i gospodarzy couchsurfingu (3.4.) a wybranymi wskaźnikami społeczno-gospodarczymi, prezentując liczne prawidłowości i przekroje analityczne. W podrozdziale 3.5. na podstawie metody analizy regresji logistycznej przeprowadzono ocenę społeczno-demograficznych determinant uczestnictwa w turystyce couchsurfingowej. Przyjętą metodę badawczą należy ocenić z uznaniem. Ostatecznie w podrozdziale 3.6. określono główne profile uczestników turystyki couchsurfingowej. Badania rozdziału trzeciego charakteryzują się wszechstronnością i dużym zaangażowaniem badawczym. Świadczą ponadto o umiejętnościach analitycznych oraz formułowania na podstawie przeprowadzonych badań ocen i wniosków.

Rozdział czwarty stanowi próbę syntetycznej oceny stanu turystyki couchsurfingowej w Polsce oraz formułuje treści o charakterze postulatywno-projektowym. Na wstępie dokonano porównania modelu zachowań i aktywności turystycznej polskich couchsurferów występujących w rolach gościa i gospodarza. Następnie wskazano na motywy uprawiania tej formy turystyki. Przedstawiono także szanse i zagrożenia dla uprawiania turystyki couchsurferowej, co właśnie stanowi próbę wskazywania rozwiązań prospektywnych. Rozdział ten kończy dosyć syntetyczny, aczkolwiek istotny podrozdział 4.5., dotyczący prawdopodobnych kierunków rozwoju couchsurfingu w Polsce. W tej części pracy można byłoby oczekiwać próby porównania polskiego couchsurfingu do stanu w innych krajach o dłuższych doświadczeniach i większym rozwoju tej formy turystyki.

Całość pracy kończą *Podsumowanie i wnioski z przeprowadzonych badań*, w których odwołano się oraz potwierdzono przyjęte tezy badawcze oraz wskazano na realizację celów.

Zakres przeprowadzonych badań teoretycznych w zakresie studiów literaturowych, a głównie badań empirycznych, na podstawie zwłaszcza pierwotnych, ale także i wtórnych źródeł zbierania informacji, a także przedstawienie i ocena wyników badań, wraz z postulatywno-projektową częścią kwalifikuje rozprawę jako opracowanie naukowe. Lektura pracy daje podstawę wskazania na konkretne osiągnięcia badawcze.

Na szczególnie pozytywną oceną zasługują:

- podjęcie oryginalnego i zobowiązującego pod względem naukowym tematu rozprawy,
- bardzo dobra znajomość analizowanego problemu,
- stosowanie metodyki badań empirycznych oraz wykorzystanie własnych instrumentów badawczych,
- rozbudowane i bardzo dokładne przeprowadzenie badań empirycznych,
- prezentacja wyników badań pierwotnych oraz odwołanie się wraz komentarzem do wyników badań wtórnych,
- sformułowanie treści o charakterze postulatywno-projektowym.

Do uwag o charakterze dyskusyjnym należy zaliczyć:

- zróżnicowana objętość poszczególnych części pracy,
- brak uwzględnienia w części teoretycznej zagadnień dotyczących zachowań turystycznych,
- brak analizy porównawczej polskiej turystyki couchsurfingowej na tle couchsurfingu w innych krajach.

Podsumowując ocenę merytoryczną rozprawy stwierdzam, że w ramach przyjętych założeń badawczych, Autorka zrealizowała cele badawcze, potwierdziła przyjęte tezy oraz udzieliła odpowiedzi na postawione pytania badawcze. Wykazała się przy tym bardzo dobrą znajomością podjętego tematu oraz zaangażowaniem badawczym.

Na podstawie treści pracy oraz sformułowanych uwag, a przede wszystkim wiedzy Doktorantki, proszę, aby podczas publicznej obrony rozprawy doktorskiej udzielone zostały odpowiedzi na dwa następujące pytania:

1. Jakie podobieństwa i różnice w zachowaniach polskich couchsurferów (gości i gospodarzy) zauważa Pani w stosunku do couchsurferów z innych krajów europejskich?
2. Jak ocenia Pani rozwój couchsurfingu w Polsce i na świecie w najbliższych latach po ustaniu pandemii COVID-19?

Uwagi szczegółowe

W stosunku do tekstu pracy można sformułować następujące uwagi szczegółowe:

- s. 18 – powołano się za pośrednictwem źródła z 2011 roku na nieaktualną nazwę i wersję ustawy regulującą rodzaje obiektów hotelarskich,
- s. 19 – zastosowano żargonowe określenie „zcyfryzowana w sposób naturalny” młodzież,

- s. 23 - usługa jest szczególnym rodzajem produktu, stąd określenie produkt i usługa jest nieprawidłowe i nielogiczne,
- s. 25 – powinno być barter, a nie „bartel”,
- s. 28 – powołano się na dane UN WTO z 2013 roku, informacja się zdezaktualizowała, a ponadto znajduje się poza przyjętym okresem badawczym,
- s. 48/49 – rysunek 1 jest *de facto* dwukolumnową tabelą,
- s. 52 – informacje z rysunku 3 na s. 52 nie zasługują na graficzną formę prezentacji w pracy naukowej,
- s. 57/58 – tabela 2 – jest to koncepcja *hard & soft tourism* J. Krippendorfa przekształcona przez I. Jędrzejczyk, przydałby się zatem inny przypis źródłowy,
- s. 59 – trzecia linijka od góry - powinno być „głównie”,
- s. 124 – wykres 6 – przyjęta skala wypacza wizualnie, prezentowane na nim wielkości.
- Ponadto w pracy często przywoływano określenie „ciekawi ludzie” jako motyw uprawiania couchsurfingu, co nie jest ani jednoznacznie precyzyjne ani zrozumiałe.

Uwagi formalne

Pod względem formalnym praca przygotowana jest na zadowalającym poziomie. Autorka użyła zrozumiałego i łatwego języka, zbyt często formułując całe myśli i akapity w formie publicystycznej, względnie popularno-naukowej, nadużywając także określeń żargonowych i potocznych, a także stosując skróty myślowe. Ponadto w pracy znalazły się usterki, głównie o charakterze redakcyjnym i edycyjnym. A ponadto zaobserwowano:

- tzw. „literówki”,
- błędy interpunkcyjne,
- liczne usterki w przypisach literaturowych, wraz z brakiem stosowania przypisów skrótowych: „op. cit.” i „Ibidem”,
- błędy w cytowaniach prac zbiorowych, artykułów z czasopism naukowych, które były przywoływane za pośrednictwem całego numeru czasopisma.

Zakres uwag formalnych nie wpływa bezpośrednio na ogólnie wysoką ocenę rozprawy. Przy ewentualnej publikacji rozprawy przedstawione powyżej usterki należy mieć na uwadze.

Uwagi końcowe

Podsumowując całość przedstawionych w recenzji ocen stwierdzić należy, że recenzowana rozprawa stanowi samodzielne rozwiązanie przez Doktorantkę problemu naukowego. Doktorantka dokonała interesującego i oryginalnego wyboru tematu rozprawy pod względem teoretycznym, badawczym jak i pragmatycznym. Wymaga podkreślenia, że zaprezentowano głęboką znajomość problematyki funkcjonowania badanego problemu. Autorka wykazała się umiejętnością prowadzenia badań empirycznych, które przeprowadziła z dużym zaangażowaniem. Tekst rozprawy jednoznacznie świadczy o posiadaniu przez Kandydatkę do stopnia naukowego ogólnej wiedzy w dyscyplinie nauk o kulturze fizycznej, w zakresie turystyki.

Stwierdzam, że rozprawa doktorska Pani mgr Aleksander Borek odpowiada wymogom ustawowym dotyczących stopni naukowych. W związku z powyższym wnoszę do Senatu Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu o przyjęcie rozprawy, a następnie o dopuszczenie Autorki do kolejnych etapów postępowania o nadanie stopnia naukowego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauk o kulturze fizycznej.

Ponadto, ze względu na oryginalny i interesujący temat i zawartość rozprawy sugeruję, po stosowanych korektach i dostosowaniach publikację pracy,

Melchior Paweł